

LBRIS

We know
books

STANISLAS DE GUAITAS

PRAGUL MISTERELOR

INTRUZIUNE
ÎN
ȘTIINȚELE BLESTEMATE

Traducere: Simona Pelin

Cuvânt înainte	3
În pragul misterului	7
Anexe	48
Amphitheatrum	48
Analiza Crucii cu Roze	51
Analiza androgenului lui Henrich Khunrath	62
Discurs inițiativ pentru o recepție martinistă	73
Note asupra extazului	78
Prefață la Zanoni	88

ÎN PRAGUL MISTERULUI

Sătul să caute în van substanța sub vălul modurilor pe care le îmbracă și să se izbească încontinuu de baricada aparențelor formale, conștient că există ceva extraordinar dincolo de ele, cel mai puțin mistic dintre gânditori a vrut să sondeze într-o zi arcanele lumii extra-sensibile. A urcat muntele până la templul misterului; s-a lovit cu fruntea și cu mintea de pragul său. – Cum așa? generații întregi, înaintea lui, au asediat sanctuarul fără a descoperi vreodată o cale de acces și, renunțând la acel soare interior care face să înflorească pe vitralii rozete de lumină, nu au rămas decât cu strălucirea mirajului său veșnic. Treptele anevoioase ale templului duc până la granitul neprimitor al zidurilor groase. Pe fronton sunt gravate două cuvinte care stârnesc înfiorarea pe care o provoacă necunoscutul: „SCIRE NEFAS“.

Un cavou, a cărui cheie s-a pierdut, se deschide undeva în vale. Se spune că, de-a lungul secolelor, puțini temerari au putut smulge secretul tunelului unde nenumărate galerii se întretaie, se întreșes: acolo se află misterul inexorabil al unei legi ce nu poate fi evitată. Paznicul antic al misterelor, Sfinxul simbolic, stând în prag, oferă enigma ocultă: „Înfioară-te, Fiu al Pământului, dacă mâinile tale nu sunt curate în fața Domnului! Iod-Heve nu îi îndrumă decât pe ai săi. El însuși conduce adeptul, de mână, până la tabernacolul slavei sale; însă temerarul profan se rătăcește inevitabil și-și găsește moartea în tenebrele barathrei. Ce mai aștepti? Să dai înapoi este imposibil. Trebuie să-ți alegi drumul prin labirint; trebuie să ghicești sau să mori...“ Ferește-te de a vedea în aceste simboluri înspăimântătoare mașinăria unei amenințări inutile. Știința superioară nu ar putea fi obiectul unei curiozități frivole; problema este sacră, și asupra ei s-au aplecat atâtea nobile frunți, iar a chestiona Sfinxul din capriciu este un sacrilegiu niciodată nepepsit, căci un asemenea limbaj poartă cuvântul în sine al propriei sale condamnări. La cererea ta indiscretă, Necunoscutul formulează un răspuns neașteptat, atât de tulburător încât el rămâne, obsedant, întotdeauna înlăuntrul tău. Vălul misterului ți-a incitat curiozitatea? Pentru că l-ai ridicat, nenorocirea s-a abătut asupra ta! Îți scapă imediat din mâinile tremurânde, și vei înnebuni din pricina a ceea ce crezi

că ai văzut. Ignorant e cel ce vrea să distingă raza divină în reflexul de o mie de ori refractat în mediile dense ale iluziei terestre, iar acest arcan va fi elucidat mai târziu. Oricum ar fi, fantomele halucinației bântuie pragul misterului. Poți afla din cartea doctorului Brière de Boismont² cât de alunecos este pasul ce separă halucinația de nebunie.

Este o ușă, vom vedea acest lucru, dincolo de care nu putem trece fără a intra în raport cu anumite forțe, devenind inevitabil stăpânul sau sclavul lor, mânuitorul sau jucăria lor. Puteri pe care Mistica creștină le-a simbolizat prin figura șarpelui, care aduce omul în sclavie, dacă omul nu îl supune mai întâi, zdrobindu-i capul sub călcâi. Cititorii lui Zanon³ – admirabilul roman al lui Sir Bulwer Lytton – au între-zărit, poate, în „monstrul de nenumit“, pe care Glyndon îl evocă atât de nefericit, un mit analog cu cel al Genezei. „Lucrul îngrozitor și tăinuț“, „paznicul pragului“, este sufletul fluidic al pământului, duhul inconștient al nașterii și al morții, agentul orb al Devenirii Veșnice; este dublul curent de lumină mercurială, de care vom vorbi în curând. Autorul englez subliniază perfect reversibilitatea care face victime ale luminii astrale din cei care n-au știut cum s-o direcționeze; Glyndon este liber să fugă, să se lupte contra obsesiei; influența nefastă îl însoțește mereu, chiar împotriva voinței sale, și îl va face să se poticnească de fatalități și tribulații, până în ziua catastrofei supreme; până în ziua în care Zanon, delirând de beția sacrificiului voluntar, se va condamna salvându-l.

Să pătrundem sensul exoteric al acestor alegorii, lăsându-l pe celălalt pentru mai târziu. Pe lângă bolile de inimă, de obicei apărute după niște emoții violente; pe lângă moartea iminentă prin congestie cerebrală; pe lângă pericolele de natură mai stranie, pe care le vom semnala la momentul potrivit, practica imprudentă a hipnotismului, *a fortiori* a magiei ceremoniale, îi inspiră experimentatorului un dezgust pentru viață imposibil de depășit. Eliphas însuși⁴ – deși era adept, și încă dintr-un ordin superior – mărturisește că a resimțit, în urma unei bizare experiențe de necromanție pe care a făcut-o la Londra în 1854, o atracție profundă și melancolică față de moarte, totuși fără tentația spre suicid. Nu la fel se întâmplă cu ignoranții care se aruncă „cu capul înainte“ în magnetism, ale cărui legi nu le cunosc, sau în spiritism, care de unul singur este o aberație și o nebunie. „Ferice de cei – scrie celebrul Dupotet⁵ – care mor de o moarte bruscă, de o moarte pe care Biserica

o reprobă! Tot ceea ce este generos se ucide pe sine...”

Exemple ale unor asemenea fapte abundă în istorie. După ce anunțase, profetic, ziua morții sale, Jérôme Cardan se sinucide (1576), pentru a nu periclita credibilitatea astrologiei. Schroepffer de Leipzig, în culmea gloriei sale ca necromant, își zboară creierii (1774). Spiritistul Lavater moare în chip misterios (1801). Cât despre sarcasticul abate de Montfaucon de Villars, care l-a ridiculizat atât de tare pe contele de Gabalis⁶, încă nu s-a spus ultimul cuvânt despre tragicul său sfârșit (1673).

Astfel, asupra celor pasionați de miraculos și asupra temerarilor amatori de revelații de dincolo de mormânt, se abate vântul distrugerii și al morții. Ce simplu ar fi să se îngroașe lista necrologică! Dar să lăsăm asta. – Numai cei imuni la curiozitatea nesăbuită, cei rebeli față de emoțiile bolnăvicioase, numai aceștia pot înfrunta nepedeșiți operațiunile științei, cei care știu să distingă fenomenul de spoială și își ferecă simțurile împotriva oricărei iluzii. Experimentatorul care își spune cu calm: „Inima mea n-are decât să bată mai repede: forța invizibilă care mișcă aceste mobile ce scrâșnesc este un curent odic supus voinței mele; forma umană care se condensează și se întrupează în fumul acestor parfumuri nu este decât o coagulare țuidică, reflex colorat al visului din creierul meu, creație azothică a vocii voinței mele...“, cel care își spune netulburat aceste vorbe nu înfruntă, cu siguranță, nici un pericol; el merită numele de adept.

Însă puțini sunt cei care își arogă legitim o asemenea titulatură. Asemenea oameni, odinioară întâlnești pe alocuri, astăzi sunt mai greu de găsit ca niciodată: puțin înclinați, de altfel, să se afișeze în public, trăiesc și mor ignorați – în jurul celor mai zgomotoși se adună mulții gură-cască; fanfaronii dobândesc celebritatea. Taumaturgilor de prin piețe, bolnavilor excentrici, faima le surâde și îi consacră rând pe rând: vrăjitorul Simon, din vremea Sfântului Petru; în secolul trecut, Etteilla, ghicitorul în cărți, și extaticul Theot; în trecutul recent, Home mediumul și Vintras profetul!... Alți câțiva – savanți adevărați, aceștia – fac și ei furori, însă datorită unor laturi echivoce sau șarlatanești ale caracterului lor: cum ar fi contele de Saint-Germain și *divinul* Cagliostro; cum ar fi Pierre le Clerc, benedictin fatidic, și prea spiritualul chiro-mant Desbarolles.

De fiecare dată când un șarlatan a urcat pe estradă, făcând pe

magicianul, cu un sceptru grotesc în mână, toată indignarea s-a îndreptat împotriva veritabililor adepți: aceștia s-au acoperit de batjocură, pe când ceilalți își umpleau buzunarele. Aceasta a fost, fără îndoială, cauza majoră a calomniilor de pe urma cărora – mai ales în Evul Mediu – au suferit atât de mult discipolii lui Hermes, ai lui Zoroastru și ai lui Solomon: magii au fost acuzați pentru practicile criminale, obscene și blasfematoare pe care le săvârșeau de Sabat vrăjitoarele și vrăjitorii; toate nelegiuirile acestor monștri de ambele sexe: violuri, blesteme, otrăviri, sacrilegii, le-au fost imputate inițiaților superiori; s-au răspândit acuzații dintre cele mai abominabile cu privire la viața lor privată – iar doctrina lor, considerată o împletire de ineptii crase și de injurii grosolane aduse lui Hristos și Sfintei Fecioare, a devenit o sperietoare pentru cei pioși și obiect de batjocură pentru oamenii de spirit.

Trebuie să mărturisim, de altfel, că symbolismul ezoteric al cărților de ermetism și Cabala a contribuit nu puțin la disprețul pe care l-au manifestat spiritele superficiale față de științele superioare. Vederea de ansamblu contribuia și ea la aceasta: semnele încârligite ale planetelor, literele ebraice din hierograme, caracterele arabe din hârțoagele de vrăjitorie, aparenta fantezie bogată din pantacluri și bizareria mistică din parabole – toate lucrurile mai mult decât diabolice după părerea proștilor și a ignoranților, puerile, la prima vedere, pentru spiritele logice; ațâțând, în orice caz, curiozitatea oricui. Dintotdeauna, înțelepții au scris și au vorbit limba miturilor și a alegoriilor, însă niciodată obscuritatea formei nu s-a împăclit mai misterios decât din Evul Mediu și până în secolul trecut; intoleranța inchizitorilor, amenințarea perpetuă a rugului și nebunia fanatică a plebei, doar la auzul numelui de vrăjitor, justifică îndestul precauția adepților. – Știința ocultă este asemenea acelor fructe savuroase închise într-o coajă dură și groasă: ne face plăcere să le dăm încetul cu încetul coaja la o parte; negreșit, pulpa suculentă a fructului ne va recompensa pentru efortul depus.

Oare nu a fost denigrată fără milă alchimia, și nu s-a luat în batjocură transmutația metalelor? Nu este cazul aici să facem apologia, nici chiar expozeul artei spagirice; însă ne face o deosebită plăcere să transcriem, pentru a-i pune în încurcătură pe detractorii imbecili, aprecierea recentă pe care a făcut-o poate cel mai mare chimist al Franței contemporane, domnul Berthelot, în *Originile alchimiei*: „Am regăsit nu numai filiația ideilor care i-au determinat (pe alchimiști)

să persevereze în transmutația metalelor, ci și teoria, filosofia naturii ce le-a slujit drept ghid, *teoria fondată pe ipoteza unității materiei, LA FEL DE PLAUZIBILĂ, ÎN FOND, PRECUM CELE MAI REPUTATE TEORII MODERNE DE ASTĂZI... Or, coincidență stranie! opiniile la care tind să revină savanții, în ceea ce privește alcătuirea materiei, nu sunt lipsite de analogie cu vederile profunde ale primilor alchimiști.*”⁷

Iată ce părere are faimosul nostru contemporan cu privire la filosofii ermetici. Admirația sa ar fi, poate, mult mai vie dacă, inițiat pe deplin în spagirismul ezoteric, ar pătrunde triplul sens al acestor locuțiuni speciale, pe care geniul său l-a făcut să-l ghicească doar imperfect⁸!

Însă alchimia nu este decât o parte redusă din știința universală, predată în sanctuarele Antichității. Oare nu este revoltător gândul că spirite imparțiale din vremea noastră nu au învățat încă să distingă între orgiile sângeroase ale faimosului Sabat, monstruoasele priapee ale magiei negre și fastul ceremoniilor acestei științe tradiționale a inițiaților din Orient, sinteză dintre cele mai gigantice și magnifice, care traduce în imagini grandioase adevăruri sfinte, de-abia întrezărite de către gânditorii din toate timpurile, și ipoteze strălucite, deduse prin analogie, și pe care știința cea mai luminată și cea mai rațională tinde să le confirme astăzi?

Ce Valmiki⁹ european va slăvi civilizațiile titanice ale lumii primitive, marile cicluri intelectuale pentru care stă dovadă Înalta Magie? Și, pentru a celebra cum se cuvine această mamă a tuturor filosofilor, cine va recita epopeea gloriei sale iluminând națiunile antice și drama recentului martiriu al adepților săi, sub persecuțiile Bisericii și calomniile lumii întregi?... Astfel ne apare înalta Știință de-a lungul istoriei omenirii: blestemată și prost înțeleasă de la trădarea gnosticilor disidenți; confundată, în imaginația terorizată a maselor, cu dezgustătoarea goeție; ponegriță de falșii savanți, cărora le năruie visele găunoase, și înnebunind scolastica în delir; în fine, ținută de anatele unui sacerdoțiu trufaș, decăzut din inițierea sa originară!... Astfel ne apare această știință de-a lungul istoriei a cincisprezece secole cel puțin, încât, cufundându-ne în profunzimile trecutului, ezităm să o recunoaștem, superbă și sacră în sanctuarele lumii vechi și, mai târziu, arătând într-o lumină pură creștinismul ocult al primilor Părinți.

Aceasta nu înseamnă că Antichitatea nu a avut vrăjitorii săi – a

avut o multime. Magia otrăvitoare a căpătat prin mașterele din Tessalia și Colchida o lugubră faimă. Vizitatore nocturne ale mormintelor, vestale impure în locurile pustii, ele amestecau seva narcotică și acră a măselariței și a cucutei cu laptele caustic al tithymalei și dădeau de băut extrase de omag și de mandragoră amestecate cu veninuri oribile și umori obscene. Apoi, incantațiile lor saturau aceste mixturi cu un fluid cu atât mai ucigător cu cât ura lor, multă vreme înfrânată, îl elaborase mai chinuitor și îl proiectase într-o furie mai veninoasă și tacită. Bucătăriile din Canidia (atât de hidoase încât, la vederea lor, luna se ascundea, se spune, într-un nor sângeriu) au avut onoarea de a stârni dezgustul liric al lui Horațiu, și nu este nevoie aici să le zugrăvim în detaliu, ele fiind prezente în memoria tuturor amicilor poetului.

Nu mai puțin celebră este legenda pe care a pus-o în versuri Homer, a tovarășilor lui Ulise vrăjiți, purcei țopăind sub bagheta lui Circe. Toți au băut licoarea și au suferit metamorfoza – dublu simbol: atât al decăderii căreia îi sunt predestinate firile pasive în lupta vieții, cât și al ser vitudinii la care ne aduc pasiunile trupești neechilibrate de o inițiativă mereu trează (căci *pasiune* exprimă o stare *pasivă*). – Toți au băut; doar Ulise a refuzat să-și înmoaie buzele în poculul vrăjit și – cu tonul calm obișnuit al forței conștiente de ea însăși –, cu spada ridicată într-un gest amenințător, i-a poruncit vrăjitoarei să rupă blestemul fluidic. Prințul, aici, îl reprezintă pe Adept, stăpânul fluidelor, căci, capabil să simtă capcana ce i se întinde, știe să imprime ordinilor date verbul autoritar al voinței sale. În el Circe îl recunoaște pe omul mai puternic decât toate farmecele și, cu capul plecat, i se supune.

Mai însetată de sânge și mai perversă, și Medeea datorează poezilor deplorabilul privilegiu al celebrității sale – mai mulți poeți i-au cântat viața hoinară. Medeea îi otrăvește pe apropiații săi, își incendiază și masacrează copiii. Refugiată la Atena, lângă regele Egeu, care o lasă însărcinată, ea dă frâu liber instinctelor sale de cumplită depravare și invidie, sigură că nu va fi pedepsită – până în ziua în care, după ce crimele sale stârniseră indignarea întregii cetăți, palidă sub huiduielile poporului și potopită cu pietre, nenorocita este silită să fugă, cu ochii aprinși de ura neîndurătoare și strângând la pieptul său singurul copil pe care îl cruțase, ca pe un rod de două ori sacru, al adulterului și al răzbunării.

Dacă povestea acestor două surate într-ale farmecelor este reală

sau legendară, contează prea puțin. Personajele fabuloase sunt tipuri de sinteză morală în care se încarnează geniul mediu al unei rase sau al unei caste, iar din vița oribilă de saga elene Medeea a răsărit într-un moment de supremă răbufnire a sevei. – Da, ororile pe care le narează poporul cu privire la acele insecte numite *călugărițe* și la *vampiri* au fost săvârșite cu scrupulozitate de către vrăjitoarele din lumea veche, pe care mânia poporului le înfieră, de altfel, cu numele de *strigi* și *lamii*.

Dar să trecem peste aceste orori. Dacă vreodată au putut fi confundați, în Evul Mediu, asemenea monștri cu adevărații inițiați, este pentru că aceștia din urmă – repet –, sortiți arderii neîntârziată, excomunicați *ipso facto*, hăituiți asemenea sălbăticiunilor, se vedeau obligați să ascundă în beznă misterul existenței lor chinuitoare. De atunci, calomnia s-a bucurat de condițiile necesare pentru a înflori. Însă un asemenea lucru, slavă Domnului!, nu era posibil în vremea în care teurgia săvârșea în temple minuni după minuni; în care, liniștit și binefăcător în puterea sa nemărginită, magul trona, inviolabil asemenea unui suveran, venerat asemenea unui dumnezeu...

Gândiți-vă la cartea magistrală a marchizului de Saint-Yves d'Alveydre, *Misiunea evreilor*¹⁰. Scrutător pios al necropolelor trecutului, cercetător până în cele mai mici detalii al raselor și al religiilor orientale, eminentul ocultist stabilește, cu dovezile cele mai greu de respins, un adevăr pe care Fabre d'Olivet¹¹, apoi Eliphaz Lévi¹² îl făcuseră deja să se întrezărească, în excelenți termeni: că Geneza este o cosmogonie transcendentă în care cele mai profunde arcane ale sfintei Cabale sunt revelate simbolic și hieroglific. Însă Cabala originară este fiică a ermetismului egiptean, ale cărui mituri primordiale s-au nutrit din grandiosul izvor hindus. Marchizul de Saint-Yves nu se oprește deci la Moise: el navighează pe fluviul vremurilor revolute; cu toate pânzele sus, el urcă înapoi de-a lungul secolelor, până la originea ciclului lui Ram.

Iată imensa împărăție arbitrală a Berbecului. Guvernământul său „sinarhic“, a cărui organizare ternară este în conformitate cu legile științei și ale armoniei, face să înflorească timp de două mii de ani pe pământ epoca de aur pe care a celebrat-o Ovidiu.

Dintre cele trei consilii însărcinate cu administrarea treburilor imperiului, primele două se recrutează, unul dintre hierofanții admiși la inițierea supremă, celălalt – dintre adepții laici. Ram n-a cucerit o

treime din lume decât pentru a o pacifica; o dată atins acest scop, el renunță la spadă, la coroană, la stindardul Berbecului – într-un cuvânt, la puterea executivă și militară, pe care le abandonează în mâinile primului prinț indian; și, punându-și pe cap tiara Suveranului Pontif universal, arborează flamura Mielului – hieroglifă a sacerdoțiului. Acest înfăptuitor al celei mai ample sinteze pe care a putut-o concepe vreodată mintea umană, acest suveran al celui mai gigantic imperiu civilizat, la care Cezar tânjea ca la un vis, schimbă coroana imperială cu sceptrul magului magilor și divinitatea terestră; căci hierofanții exercitau atunci, putem spune, divinitatea în microcosmos.

Pentru mai mult de treizeci de secole, până la schisma lui Irshou, marea operă a lui Ram prosperă în rânduială și pace. fiinem să transcriem aici enumerarea metropolelor religioase ale Imperiului, după marchizul de Saint-Yves:

„Sanctuarele cele mai celebre ale acestui vechi cult lamic au fost, în *Indii*, cele din Lanka, Ayodhia, Guyah, Methra, Dewarkash; în *Iran*, cele din Vahr, Balk, Bamiyan; în *Tibet*, cele de la Muntele Boutala și din Lassa; în *Tatarah*, cele din Astrakan, Gangawas, Baharein; în *Caldeea*, cele din Ninweh, Han, Houn; în *Siria și Arabia*, cele de la Askala, Balbeck, Mambyce, Salem, Rama, Mecca, Sanah; în *Egipt*, cele din Teba, Memphis și Ham-môn; în *Etiopia*, cele din Rapta, Meroë; în *Tracia*, cele din Hemus, Balkan și Concayon, sau Gog-Hayoun; în *Grecia*, cele din Parnas și Delphi; în *Etruria*, cel de la Bolsena; în *Osk-tan*, vechea *Occitanie*, cel de la Nîmes; la *iberii din Spania*, frați ai evreilor și ai *iberilor din Caucaz*, cele din Huesca și Gades [astăzi Cádiz]; la *golacki (galezi)*, cele din Bibracte, Périgueux, Chartres etc.“

Cu ajutorul acestui extras ne putem face o idee despre ceea ce a fost imperiul lui Ram. Însă acesta nu este un eseu istoric; cei interesați, dacă vor consulta în cartea marchizului de Saint-Yves tabloul complet al acestei „sinarhii arbitrale“, se vor lămuri pe deplin cu privire la organizarea sa, legile și viața sa, de la înființare la apogeu, de la decadență la dezmembrare: schisma lui Irshou pozitivistul, care vrea să scindeze ideea de Dumnezeu și, excluzând principiul activ și paternal, proslăvește principiul producător pasiv; tirania babiloniană și ninivită și falsă interpretare a dualismului lui Zoroastru; dinastiile faraonilor egipteni; China lui Fo-Hi; emigrarea evreilor conduși de Moise etc.

etc.

Pentru a urmări până în zilele noastre – fie și succint – transmiterea sacerdoțiului magic, ar fi nevoie de volume întregi. Fără să pretindem nici măcar a schița o vedere de ansamblu, ne vom limita la câteva repere.

De-a lungul cursului istoriei, vedem cum se dislocă ierarhia universală; multitudinea schismelor macină din ce în ce mai mult unitatea originară; și din ruinele marilor colegii de magi – aceste centre oficiale de înaltă inițiere psihică și mentală, de unde se răspândeau odinioară asupra lumii pacificate căldura și lumina – au răsărit adepți individuali. După învățământul general cu universități oculte apar școli particulare ale unor maeștri independenți. Fac excepție, totuși, câteva sanctuare celebre – Delphi, Memphis, Preneste [astăzi Palestrina], Eleusis etc. etc. –, a căror inevitabilă prăbușire este cu mult întârziată, însă unde nivelul învățământului materializat scade încetul cu încetul.

Sfâșiată de căderea Supremului Pontificat universal, centralizarea ierarhică nu mai stăvilea potopul pasiunilor prin digul său tutelar: preoții au redevenit oameni. Cea mai dăunătoare dintre rutine, cea a inteligenței, și-a făcut locaș în temple; spiritului i-a luat locul litera. În scurtă vreme pontifi vor fi pierdut până și cheia tradițională a hieroglifelor sacre, astfel încât s-a adevărit în întreaga lume cunoscută profeția lui Thoth, Trismegistul: „Egipt, Egipt, nu vor mai rămâne din religiile tale decât vagi povestiri pe care posteritatea nu le va mai crede, cuvinte gravate în piatră mărturisind pietatea ta... Divinul va urca din nou la ceruri, omenirea abandonată va muri pe de-a-ntregul, iar Egiptul va fi pustiu și văduvit de oameni și de zei!... El, altădată *pământul sfânt*, iubit de zei pentru devoțiunea față de cultul lor, va fi pervertirea sfinților, școală a necredinței, model pentru toate împilările. Atunci, dezgustat de toate cele, omul își va pierde și admirația, și dragostea față de lume...”¹³

Sunt acestea într-adevăr cuvintele vibrante ale legendarului personaj care trece, sub numele de Hermes Thoth, drept triplul fondator al religiei, filosofiei și științei egiptene? Critica modernă tinde să conteste autenticitatea lui *Poemander*, *Asclepios* și *Kore Kosmou (Minerva mundi)*, ca și a altor fragmente ermetice. Oare într-adevăr nu este o confuzie la mijloc? Se știe că hierofanții își dădeau, o dată cu tiara, numele *Hermes* și supranumele *Trismegist*. Și, apoi, atâtea dogme

apropiate de doctrina creștină par să trădeze pana unui neoplatonician... Trebuie să fim cu băgare de seamă, totuși! În cazul în care creștinismul nu este decât un nou mod al anticei ortodoxii universale, aceste asemănări se justifică altfel decât printr-un plagiat. De altfel, ne e greu să recunoaștem în filosofii din Alexandria pe autorii acestei *Tabula Smaragdina*, atât de magistral inițiativă, și credem, în ceea ce ne privește, în antichitatea fragmentelor lui Hermes. [Fără îndoială, se poate ca forma să fi suferit modificări sau să fi fost actualizată sub pana traducătorilor și a copiștilor, însă fondul are origini îndepărtate și nu a variat.]¹⁴ Este vorba, cu siguranță, de un hierofant din epoca de glorie, care, pătrunzând departe în viitor, prevede nenorocirile ce pasc pământul Faraonilor, așa cum făcuse Ieremia cu cetatea sfântă a iudeilor. Regretăm faptul că a trebuit să mutilăm această pagină magistrală, însă oricine o poate citi în *Asclepios*.

Niciodată vreodată predicție nu s-a adevărat într-un mod mai straniu. S-a adevărat în așa măsură, încât, după spusele „oamenilor serioși“ ai acestui secol, vechii egipteni *adorau* sfincșii și alte animale fantastice, ale căror figuri le regăsim pe rămășițele monumentelor lor. Fără îndoială, va veni o zi – presupune Eliphaz – în care vreun *occidentalist* va defini obiectul cultului nostru astfel: un triplu zeu, compus dintr-un bătrân, un schingiuit și un porumbel. – Ah! iconoclaștii sunt mai răi decât imbecilii! Să facem fărăme toate imaginile simbolice, dacă ele pot degenera vreodată în idoli!... În orice caz, gânditorii se puteau aștepta la această materializare a cultului: prescriind să nu se transmită înaltele mistere decât cu discernământ și pe cale orală, legea magică îi expunea pe adepții săi neglijenți pericolului de a pierde înțelegerea miturilor sacre. „Așa se cuvine – ar răspunde, poate, acestei plângeri un hierofant din vremurile vechi. Mai bine să piară știința într-o zi, decât să cadă în mâini nedemne de ea!“

Dacă este adevărat că sanctuarele ortodoxe au trebuit să se năruiască toate după o agonie mai scurtă sau mai lungă, măcar câteva societăți de adepți laici au supraviețuit până în zilele noastre. Nu ne referim aici la francmasonerie, a cărei așa-zisă origine adonhiramită și solomonică i-a păcălit pe mulți creduli, conștienți și încântați de credulitatea lor; este vorba despre câteva colegii – acea asociație de mahatma, de exemplu, pe care ne-o semnaleză domnul Louis Dramard în broșura sa intitulată *Știința ocultă și doctrina ezoterică*¹⁵. Adepți fervenți ai unui

ascetism panteist posibil eronat, însă remarcabili datorită sintezei lor cosmice și uimitoarei științe a realizării, mahatma se succedă, se spune, din vremuri imemorabile, pe înaltele platouri ale Himalayei. Acolo își duc traiul, în singurătate și învățătură. Societatea Teozofică, foarte prosperă în Indiile englezești și în întreg Imperiul Britanic, și care își întinde unele ramificații până la Paris, se reclamă de la acești maeștri orientali – inspiratori direcți ai interesantei reviste (*The Theosophist*) fondate la Madras sub patronajul lor.

Dar să ne întoarcem la lumea veche. În vreme ce Moise, preot al lui Osiris, părăsea Egiptul, urmat de mulțimea cu o origine destul de eterogenă pe care a călăuzit-o prin deșert spre Chanaan, decadența sacerdotală, de-abia întrezărită în Mizraim, se accentua la celelalte popoare, unde uzurparea schismatică dizolvase autoritatea arbitrală. Cangrena morală invadea mai ales țara lui Assur [Asiria], tiranizată, de la încoronarea lui Ninus (2200 î.Hr.), de o serie neîntreruptă de despoți cu ambiții de cucerire.

Cu câteva secole mai înainte, se ridicaseră trei oameni – în Indii, Christna (3150); în Persia, Zoroastru (3200); în China, Fo-Hi (2950) – pentru a zdrobi sângele nemrodism și a reconstitui parțial teocrația antică a Berbecului. Nu vom insista asupra operei de regenerare socială pe care au săvârșit-o în Orient acești trei binefăcători ai omenirii; cititorul interesat de detalii va putea recurge la cartea marchizului de Saint-Yves, la cronologia savantă căreia îi datorăm recunoștință pentru împrumuturile făcute. Să notăm numai, din punct de vedere ermetic, aparenta reformă pe care Zoroastru, regele Persiei, a impus-o teologiei ezoterice. Cei care s-au ocupat de religiile orientale cunosc semnificația hieroglifică a celor patru litere din divină tetragramă. – Simbol nu al Ființei absolute (pe care omul nu o poate defini), ci al ideii pe care și-o face omul despre ea¹⁶, cuvântul יְהוָה *Iod-heve*, sau *lehova*, pe care cabaliștii îl citesc literă cu literă: *iod, he, vau, he*, se analizează astfel:

♁ *Iod*: spiritul masculin; principiul creator activ; *Dumnezeu în sine*; Binele. Corespunde semnelui falusului, sceptrului din tarot și coloanei lakin din Templul lui Solomon. (În alchimie, este sulful ♁.)

♁ *He*: substanța pasivă; principiul producător feminin; sufletul universal plastic; însuflețita Psyche, potențialitatea Răului – figurate de cteis, cupa pentru libașii din tarot și coloana Boaz. (În alchimie,